

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló« a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására »Fejérmegyei Napló« czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhöz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak: Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.	Felelős szerkesztő: BILKEI FERENCZ.	Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: Rotter L. Weisz H. és Krausz V. tőzsdéjében.

A vám.

A németek törekvését nem szabad rossz néven venni. Kitűzte magának a célt, hogy világhatalomra fog törekedni, hogy a létért való küzdelemben a legelső soraiba fogja magát felküzdeni; tekintélyt szerez magának a tengereken, uralkodni fog félelmes erejével a szárazon; ur lesz kifelé és szilárd saját földjén, fiaiban. Nem vehetjük nekik rossz néven, hiszen ezzel önmaguknak tartoznak, öngyilkosságot követnének el, ha nem így cselekednének. Ez az állapot, ez a rendszeres munka csak követendő példa lehet minden nemzetre, de különösen ránk, magyarokra nézve.

Németország most új vámtételek megalkotásán töri a fejét. A javaslat megvan, csak a törvénybeiktatás hiányzik még s ha törvényé válik, fölér ránk nézve egy vesztett háborúval, amugy is szynlódó, tengődő gazdasági rendszerünk a végső tönkremenésnek lesz kitéve. A németek arra törekednek, hogy saját népük termelvényeit minél előnyösebben és drágábban értékesíteni tudják. Eddig akadály volt ennek az, hogy a külföldről alacsonyabb vámtételek mellett nagy mennyiségű nyers anyagot szállítottak be a német területre. Most föl akarják emelni a vámokat s így a külföldről szállítók megfizetik Németországnak a magasabb vámot a saját zsebéből s így vagy magasabb áron kénytelenek eladni termel-

vényüket, a mi nekik természetesen következménye, hogy ott nem veszik meg, vagy pedig leszállítják az árat s így elesnek attól a nyereségtől, a mely nekik eddig osztályrészüll jutott.

Különösen ránk, magyarokra, nagy csapás ez. Mi gabonából edes keveset szállítottunk ki Németországba, oly keveset, hogy alig érdemel említést. Azt már elzárták a németek a magas vámtételekkel. A miből pénzeltünk, az a baromtenyésztésből és a termelvényekből folyt be. Az utóbbi időben nagyot haladt a magyar állattenyésztés s körülbelül tízszer annyi értékűt adtunk el vajból, tojásból, baromfiból, mint gabonából. Most aztán egyszerre előállanak a németek s akkora vámokat követelnek tőlünk éppen ezekre a cikkekre vonatkozólag, hogy egyenesen tönkreteszik a Németországba való kivitelünket. Hogy mily óriási követelésekkel állanak elő, mutatja az, hogy pl. a hízott ökrök vámját az új törvényjavaslat szerint 96 márkára tették, eddig pedig megelégedtek 25 márkával.

Egészen természetes ez az ő részük-ről, hiszen tartozó kötelességük arra törekedni, hogy a német termelvények magában Németországban minél hatalmasabb fogyasztási piacot találjanak, hogy az ottani termelők minél dúsabb jövedelemhez jussanak. Az élet harcában ezt az önzést meg lehet értenünk.

De nem elég e fölött csak csodálkozunk, nem elég csak szidni a németet,

hogy: huncut a német. Hanem tessék követni ezt a jó példát. Tessék felülni a lóra és önnan diszkurálni a némettel. Mert hiszen a német megérszi a mi termelvényeinket, de ránk szorul, hogy ipari termékeit minél jobban és könnyebben értékesítse minálunk. Sok milliót visznek ki évenként tőlünk eladott áruikért. Tessék felszólalni ezeknek a vámtételeit. Ha te ütöd az ő zsidómat, én ütöm a te zsidódat.

Csak hogy perze itt mi megakadunk. Ha a külföld nem lát el bennünket ipari cikkekkel, magunk nem tudjuk előteremteni. Ipaunk, kereskedelmünk a külföld előrehaladottságával szemben ugyszólván gyermekkorát éli még. Mit akar ez a csecsemő az erős, kifejlett sváb suhancsal szemben? Mert mi magyarok már a negyvenes évektől fogva a politikai szabadságot tartottuk a legnagyobb és legfenyegetesebb ideálnak. Mellette megfelelkezünk róla, hogy nem elég boldogulásra, ha a szívünk szabadon, hangosan dobog. A mellett szüksége még az is, hogy legyen, mit a tejebe aprítani. Volt ugyan kenyérünk, jó acélos búzákat megdicséri az egész világ, volt annyi, a mennyi mellett éhen nem haltunk. De hát kit elégít ki ma ennyi? Az ipari, kereskedelmi fejlődést ugyszólván csirájában megfojtotta a politikai szabadság forró levegője. Aztán megértük, hogy a kardot kiütötték a kezünkől, letepertek bennünket s nem volt se szabadság, se kenyér. A többi nemzetek azalatt elérték nagykoruságuk idejét,

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZAJA.

Idegenben.

Az 1879. év husvét hetében történt, hogy a Madison avenuen levő lakásomról először mentem el a Fleischmann-féle kávéházba.

A gigászi, minden képzelhető lényűzéssel berendezett new-yorki kávéház-paloták között hiába keresné az ember a Fleischmann-féle kávéházat. De aki valaha csak megfordult New-yorkban, mindenki ismeri ezt az óriási cukrász-boltot, a melyben soha sincs nyugalom, mert éjjel-nappal dolgoznak, hogy a legelőkelőbb new-yorki házakat ellássák süteménnyel.

A Fleischmann cukrász-boltnak mégis van valami vonzóereje, a minővel egy vetélytársa sem dicsekedhetik: nagyon külö.ősek az alkal-mazottjai. Fleischmann-tól ered az a szálló íge, amely semmiféle gyűjteményben nincs ugyan benne, de azért az egész Newyorkban ismeretes: »Nálam minden pék báró, minden pincér gróf s minden sütemény-hordó katonatiszt volt.« És ugy is van. Fleischmann ur valóságos szamaritanus, maga is mint szegény fickó jött át Európából, hogy az Óceán tulsó partján vadásszon a szerencsére s az allmighy dollár után folytatott hajszá nem keményítette meg a szívét. Még mint milliomos is ugyanaz maradt, aki szegény vándor-legény korában volt. Az osztrák és a német konzul-ság, sőt minden amerikai német és osztrák

tudja, hogy bárki kopogtat is a Fleischmann ház óriási kapuján, mindenkit bebocsátanak. Mindenki várakozik jó ebéd, egy kenyér s ha szerencséje van: még egy pár dollár is. Aki pedig munkát keresve megy a jó ember elé, annak nincsen szüksége se ajánlólevélre, se bizonyítványokra, se szép ruhára. Akár rongyokban van, akár szalonruhában, akár duzzad az erőtől és egészségtől, akár pedig megtörte már a sok nélkülözés és az ékség; az öreg Fleischmann emberismerete hamar eligazodik rajta. Nagyon sokan vannak az ő és az új világban, akik nagy kétségbeesésükben testben és lélekben megtörve, — homeand pennyless — az öreg ur segítségével állott talpra.

... Én a harmadik emeleten levő rearingroomba mentem.

— Sir? — fordult hozzám egy pincér, akinek finom idegzetű keze elárulta, hogy oda át Európában más fajta társaságban szokott forgolódni.

— The continental dailies, coffee, smokes, please, — soroltam el neki, hogy mi kell.

— Yes, Sir — és elment.

Utána néztem s láttam, hogy a jobb lábát csak huzza maga után, mindig a bal lábával lép ki, a fejének és egész testének tartása elárulja, hogy tiszt volt.

Csakhamar visszajött az újságokkal, a kávéval és szivarokkal.

Az arisztokratikus kezű és katonás járásu pincérről gondolkodtam. Gépiesen nyultam a lapokért, s érdeklődés nélkül olvastam el a cikkek nagy betűvel nyomtatott első sorait. Verekedés az osztrák birodalmi tanácsban, az antiszemita uralomra jutása a bécsi községtanácsban, new-yorki állapotok, nagy hajótörés, stb. stb. ejti gondolkozóba az embert. Az egész környezetről elfeledkezve elgondolkodtam, de egyszerre felriasztottak az ábrándjaimból:

Don't you want cakes, Sir? Nem tet-szik sütemény uram?

A süteményhordó volt. Az arcját nem láhattam, mert egy toronymagasságu sütemény, melyet egy kis táblán vitt, eltakarta a fejét; de a hangja ismerősnek tetszett. Egész a szivemig hatott ez a pár szó. Hazai hangok hallatszottak ki ebből a pár angol szóból, amelyen érezni lehetett még a bécsi kiejtést is. Végre megláhattam az arcát. Simára beretvált arc, finom, szinte nőies vonások, sötétzölke haj, kék, hű-séges szemek. Hol láttam ezeket a szemeket, ezt az arcot, hol hallottam ezt a hangot? Lázás gyorsasággal gondoltam a multakra, — az iskolai esztendőkre, utazásaimra s küzdelmeimre. A hazai, angolországi és amerikai ismerősök közül számtalanul soknak az arca eszembe jutott, de hiába, erre az emberre nem tudtam emlékezni.

Még mindig ott állott előttem.

Mosolygott.

mi meg még most is jóformán csak a születésünkkel bajlódunk.

67-öt a politikában állunk, a hogy állunk, van annyink, a mennyit a Tiszák, Vekerlők, Bánffyok a maguk jóvoltáért el nem adták az idegenek, de azóta is nagyrészt csak a politikáért küzdöttünk. A függetlenségi párt 34 év óta döngeti a közjogi alapot, — a mint látjuk, eddig eredmény nélkül s ha a jelek nem csalnak, a jövőben se remélhetünk többet. A közjogi harcokban elfelejtettünk dolgozni a gazdasági fejlődés létfenntartó alapjaiért s most itt állunk kiszolgáltatva az idegeneknek, a mely annyit vesz el tőlünk, a mennyit akar, ott csip, ott rug rajtunk, a hol neki tetszik.

UJDONSÁGOK.

— **József főherceg érkezése.** A királyi család legmagyarabb tagja, **József** főherceg ma este 1/8 óraker érkezik városunkba a Nagy-Kanizsa felől berobogó gyorsvonaton, hogy a helyben összpontosított m. kir. székesfejérvári 17. honvédszolgálatra felett a holnap nap folyamán szemlélt tartson A főherceget megillető fogadtatás az ő határozott kérelmére elmarad, mégis az ez alkalomra csinosan díszített pályaudvaron **Fiáth** főispánnal a városi és megyei hatóság fejei, továbbá **Zurna** altábornagy fogadják. A helybeli tüzoltó testületek díszben várják a főherceget, a ki megérkezése után a »Magyar Király« szállodába hajtat, hol a helyőrség törzstisztjei tisztelegnek. A város már a délelőtti folyamán lobogódiszt öltött.

— **Horváth Jenő távozása.** Egy derék katonai, igazi jóbarát, katonai és polgári körökben egyaránt szeretetnek örvendő magyar ember hagyja el városunkat, hogy katonai pályáján előbbre menjen, nagyobban körben fejtsse ki tevékenységét. **Horváth Jenő** mentelmi kapitány évvelkel ezelőtt mint hadnagy került városunkba, mint parancsnoksági segédtszist s gyors egymásutánban főhadnagy, majd a közelmúltban kapitány lett s eme rangban a nagyatádi menes-

Ez a mosolygás izgatott engem. »Tetszik valami?« kérdeztem tőle.

Még mindig mosolygott. Ismételtam a kérdésemet. Most már elnevette magát; keserű és nagyon bántó volt a nevetése olyan, mint mikor valaki elszégyenkezve, de mégis daczoskodva önmagát neveti ki.

Minden idegemet megfeszítettem, s lázasan dolgozott az agyam; hiába, nem bírtam emlékezni erre az emberre. De — végre oly gyorsan, mint a vakító fényvel lesújtó villám eszembe jutott Krems — egy hókupac, — én lenn vagyok — a többi fiuk fön, — engem lesszoritának — dühös vagyok... egyszerre csak megmozdul a hókupac, lefutnak róla, — engem eltemet a hó — és valaki letörli az arcomról a havat — és ott állott előttem. —

Mintha megvillamoztak volna, úgy ugrottam föl:

— Hans! Hans! — Te vagy!

A pinczér most már nem nevetett. Nagy könyccsepek gördültek le szeméből az arczára.

Fleischmann vendégei valószínűleg csodálkoztak azon, amit ezután láttak: két férfi egymás karjaiba borult, az egyik szalon-ruhában, a másik pinczér-frakkban, két testvér, aki ismét egymásra talált oly sok év után, hazájától messze, — idegenben!

Ernest Harry Newfield.

osztály parancsnokává neveztetett ki. — Ez alkalommal a távozó katonai tiszteletére a lövészegylet tagjai, kik között a legagilisabbak egyikük volt, bucsu bänkettet rendeztek f. hó 27-én a polgári lövölde helyiségében, melynek során számos felköszöntő hángzott el telve mindegyik azzal az igazi szeretettel, mely környezte a távozót. Mi midőn sajnáljuk társadalmunk kedvelt alakjának távozását, kívánjuk, hogy új állomáshelyén boldog otthonra találjon.

— **Prímicia.** Lélekemelő ünnep folyt le e hó 28-án, vasárnap Zsámbékon. **Luncz** János esztergom-egyházmegyei áldozópap mutatta be első szent miséjét az Úrnak. A község apraja-nagyja ünnepelt, virágokkal ékesítette fel az Isten házat. A manudaktor tisztelet **Gózonny** Gyula apátplebános viselte, a ki az ifju papot sok éven keresztül gyengéd szeretettel pártfogolta. **Ramsperger** János szári plebános mondotta az ünnepi beszédet azzal a szószóki erővel, amelyről a derék lelkeszt mindannyian ismerik s a melylyel annyiak szeméből csalt ki könnyeket. Az ujmisés áldása után ünnepi lakoma következett, a melyen körülbelül százán vettek részt. Az ujmisés vendégeit, **Gózonny** apát pedig egy szószóki szépségekkel ékes beszédben üdvözölte az ifju papot, föltárva a papi állás méltóságát, de azokat az árnyakat is, a melyek különösen napjainkban nyomában járnak. **Bilkei** Ferenc, lapunk felelős szerkesztője **Gózonny** apátplebánosra, a volt princípálisra emelte poharát, a kihez őt, valamint annyi fiatal paptársát a hála és szeretet érzelméi fűzik. Ünnepelték még **Luncz** N. szent-benedek rendi soproki főgimnáziumi tanárt, a ki mint házigazda határtalan figyelemmel és gyengédséggel halmozta el vendégeit. Az ünnepi hangulat csak a késő éjjeli órákban ért véget.

— **Rendkívüli városi közgyűlés.** Székesfejérvár szab. kir. város törvényhatósága tegnap d. e. 10 óraker **Fiáth** báró főispán elnöklete mellett rendkívüli közgyűlést tartott, mely tekintettel a kánikulai megre gyors lefolyású volt. Mindenekelőtt **Tóth** főjegyző referálja a Kossuth-utcai prófunt-ház ügyét. A város ezt az épületmegvetve s egyidejűleg telket adott az új épület építésére. A ház megvételét a közgyűlés határozatilag kimondta s a miniszter jóvá is hagyta. A közös hadügyminiszter most már kéri az építési engedély jóváhagyását. **Farkasdy** Dezső elnapolási indítványt tesz, azonban **Havranek**, dr. **Kuthy**, dr. **Saára**, **Dieballa** és **Say** biz. tagok az elnapolást most már feleslegesnek tartják s a közgyűlés meg is adta az engedélyt azzal, hogy az orosz-jogra vonatkozólag a hadügyminiszteriumtól okmányszerű bizonyíték szerzendő be, miszerint a szomszédos korház részéről az jövőben sem kifogásoltatik. A szomszédos telek előviteli joga 10 évre megadatik. — A déli vasuti dalegyletnek a kassai dalárverseny költségeire a közgyűlés 200 koronát szavazott meg. — A haltéren a kut már többé nem javítható, új kutra 570 koronát szavaztak meg. — **Károly** János és **Dietrich** Szilárd közti cseszerződést a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul veszi.

A vilanyvilágítási ügyben már tájékoztuk olvasóinkat s így a mondottak ismétlésébe nem bocsájtkozunk. A tanács javaslatára a közgyűlés a szerződés másolata kapcsán felhívja **Nagy Ignác** és társai vállalkozókat, hogy a szerződést mielőbb foganatosítsák; a villamtelepre és hálózatra vonatkozó terveket 45 nap alatt terjeszszék be; továbbá a statisztikus léptékes terveket pedig 60 nap alatt nyújtsák be a kereskedelem-ügyi miniszterhez. **Mintán** **Farkasdy** biz. tag kijelenti, hogy ezen ügyben fenn is, lenn is nagy hiba történt, a mennyiben a miniszteriumnál egy

évet meghaladólag huzták az ügyet, innen pedig hathatósan senki sem sürgette: a bizottság azzal a tudattal hozta meg a határozatát, hogy bizony minálunk egyelőre villanyosról álmolni sem lehet.

A tárgysorozat kimerítettén **Fiáth** báró főispán bejelent **József** főherceg érkezését s kéri a bizottsági tagokat, hogy mindkét törvényhatóság magistratusa mellett óhajtaná, hogy a biz. tagok minél számosabban megjelenjenek.

Ezzel az ülés 11 óraker véget ért.

— **A szt. Ferencrend köréről.** A Ferencrendiek Szűz Máriáról nevezett provinciájában a napokban történtek meg a szokásos diszponciók. A minket érdeklő áthelyezések és intézkedések a következők: **P. Kiss** Arisztid, a pécsi egyházmegyéből visszatért, volt szent Ferencrendi szerzetes vicariusnak Budapestre diszponáltott. — **P. Simon** Mátyás, ki korábban a szombathelyi rendában működött, Székesfejérvárra házfönöknek nevezetett ki; a rend elhatározta, hogy a jövő tanévtől fogva Fejérvárott collegium seraphicum-ot állít fel, melybe egyelőre 10 növendék vétetik fel teljesen díjtalanul, kik tanulmányaikat nyilvános tanintézetekben fogják végezni s majd ha hivatást éreznek magukban, a rendbe léphetnek; a felvételnél a jóra való, becsületes szülőkől származó árva fiuk előnyben részesülnek; a collegium praefectusává s egyuttal házfönök-helyettesé **P. Horváth** József, pozsonyi lectort neveztek ki. — Végül megemlítjük, hogy a rendbe most felvett noviciusok száma 12, kik a malaczkai zárdában töltik az ujonckorát.

— **Felhívás.** A következő sorok közlésére kértünk föl: »Tisztelettel kérjük mindama főiskolai társainkat, a kik a keresztény egyetemi ifjuság nagybizottságának tagjai voltak és akik az egyetemi nemzeti pártuk tagjai, sziveskedjenek lehetőleg postafordultával pontos címeiket a következő címre: **Nagy József**, IV., Váci-utca 57., földszint 4. beküldeni. A címek beérkezése után azonnal levelet küldünk. Baráti üdvözlettel. Budapest, 1901. július 29. **Tahy** Endre, **Nagy** József, **Köpösdý** Dezső, **Bóta** Szilárd, **Manuszy** Tivadár«.

— **A hasmetsző ör.** Borzalmas mérszárlásról ad hírt tárnoki tudósítónk. Az állomáshoz közel fekvő **Szigfried** pusztán, mely gróf **Vimpfenné** tulajdona, mint éjjeli ör volt alkalmazva **Fekete** József. F. hó 28-án este Nagy, a közel fekvő **Berki** pusztai kőműves a feleségével meg egy kis gyermekkel, két lovász s a két **Homola** testvér a martonyásári bucsuról jöttek meg s a mint **Fekete** ör mellett elhaladtak, barátságos »jó estét« kívántak s csakhamar beszédbe elegyedtek. **Fekete** tréfálni kezdett s mert tréfa közben csupa barátságból Nagy kőművest pofozni kezdte, az asszony nem tűrhette a dolgot s tiltakozott a vastag tréfa ellen, a ni **Feketének** sehogy sem tetszett, sőt haragra lobbanván kést rántott elő s először a kőművest hátba szurta, majd az asszonynak, ki áldott állapotban van, felmetszette hasát s nyomban elkapta a 2—3 éves kisleányt annak is a hasát metszette fel. A jelenlevők meg akarták gátolni vérengző munkájában, de nem sikerült. Neki ment a két lovásznak s a két **Homola** testvérnek is s egy-kettőre végigrántotta a bicskát a hasukon úgy, hogy néhány perc alatt 5 férfi, egy nő s egy gyermek eszméletlenül terült el a földön. Még az éj folyamán orvosi segélyben részesültek a sebesültek, a kik közül a 17 éves **Homola** János már folyó hó

29-én a szenvedett vérvesztés és bélsérülés következtében meghalt, a kőműves felesége is oly súlyos sérülést szenvedett, hogy életbenmaradásához vajmi kevés remény van. A csendőrség a vérengző őröt még a tett ejelén leartóztatta, a kit a tárnoki vendéglőnek csakis töltött fegyverrel sikerült megfékezni. *Tóth István* kir. alügyész ma reggel utazott Tárnokra, hogy az ügyben a vizsgálatot megindítsa.

— **Elfogott pécsi betörő.** Hogy rendőrségünk a csekély erővel, mely rendelkezésére áll, az utóbbi időben oly gyakran tud felmutatni elismerésre méltó eredményeket, az bizonyára az ambíció mellett a helyes rendőri rutinnak s a fáradságot nem ismerő munkásságnak köszönhető. Szívesen adóznunk az elismerés szavával s legyen jutalma az a megnyugtató tudat, hogy minden alkalommal annyit tesznek, a mennyire képesek. Rendőrségünk legutóbbi fogása is igazolja a fentieket. F. hó 27-én reggel egy munkás kinézési, szőke fiatal ember beállított *Deutsch* Katalin zálogüzletébe s gondosan becsomagolva egy 12 személyre készült ezüst evőkészletet adott át elzálogosítás végett. A mintegy 800 korona értékű készletre 260 kor. kölcsönösszeget kért az illető s a zálogos hajlandó is volt az összeget kifizetni, előbb azonban a tulajdonos beleegyező nyilatkozatát kérte. Az ismeretlen habozott egy darabig, míg nem összecsomagolta az ezüst készletet, távozt s csakhamar visszatért a következő írással:

Tér Kálmán Székesfejérvár

Buzatér 22.

Elismerem, jóváhagyom.

Székesfejérvár, 1901. július 27.

A fenti sorok felmutatása előtt *Deutsch* Simon értesítette a történetekről a rendőrséget, a honnan Sulyok János rendőrbiztos már későn érkezett, mert a kölcsön már kiadatot. Sulyok rbiztos most már az ismeretlen kézrekerítésén fáradozott. A Simor-utca felé sietett s csakhamar megállapította, hogy a zálogosnál felmutatott igazoló sorokat *Beck* cs. és kir. 69. gyalogezredbeli tizedes állította ki az ismeretlen kérelmére Tér Kálmán megbízásából. A tizedessel együtt várta most már Sulyok rbiztos a gyanus alakot, a ki 12 és 1 óra között ebédre invitálta a tizedest. Erre azonban már nem került a sor, mert még a délelőtt folyamán elcsípték az ismeretlent *Koskai* György dunaföldvári születésű, 28 éves, nőtlen napszámos személyében, a kinél megmotoztatása alkalmával két arany karótkő és két nyaklánc is találtatott. *Simon* Sándor alkaptány Koskait még a délelőtt folyamán kihallgatta s mert az ékszeres holszerzését igazolni nem tudta, előzetes letartóztatásba helyezte. Koskai először dombóváriknak vallotta magát, majd midőn a távirati megkeresésre érkezett válasz *Koskai* hazug vallomását igazolta, újabb vallomást tett. E szerint *Koskai* Pécssett a Bedő testvérek kávéházában mint kávéselegény és házi szolga volt alkalmazva, a honnan e hó 15-én kilépett s másnap egy sétatéren egy magát *Tér* Kálmánnak valló urral ismerkedett meg, az vele ruhát, aranyakat zálogosítottatott el, pénzzel el látta s azt mondogatta, hogy mindenét eladja s Amerikába megy. F. hó 24-én este egy papirba becsomagolt ládát adott át s azt 26-ig az istállóba rejtgette, a mikor is utnak indult Dombóváron át Székesfejérvár felé. Városunkba f. hó 27-én reggel 9 órakor értek, a Simor-utca 21. sz. alatti ház kapuja alatt kibontották a csomagot s *Koskai* rögtön zálogba vitte. Az állítólagos *Tér* Kálmánról közelebbi felvilágosítást nem tud adni. *Simon* alkaptány távirata megkeresésére Pécsről a következő válasz érkezett:

• *Koskai* György Pécssett Naschitz borkereskedő kárára betöréses lopást követett el. Kérem kísérettel mielőbb Pécsre toloncolni és a nála talált tárgyakat ide megküldeni. Tér Kálmán kiltétéről mit sem tudok, valószínűleg *Koskai* e névvel tévutra vezetni akar.

Dr. Sárkány
rkaptány.

A távirat mindent megmagyarázott annál is inkább, mert az evőeszközökben N. R. monogram volt s *Koskai* városunkban tett eleget katonai kötelezettségének a 69. gyalogezredre kötelekében. Koskait Liszt Ferenc rbiztos tegnap reggel szállította Pécsre.

— **Zarándoklat Lourdesba.** Augusztus hó 23-án indul el Budapestről Lourdesba az ezévi őszi zarándoklat Bécsen—Tírolon és Schweizon át. Utközben Innsbruckban, Einsiedelnben, Lyonban, Genfben és Zürichben tart a társaság hosszabb pihenőt. Jelentkezéseket augusztus hó 5-ig fogad el *Schultz* Károly-esperes-plébános ur, mint a zarándoklat lelki vezetője, Német-Márokon (Baranyamegye).

— **Rabiatús csavargó.** *Varga* János hódmezővásárhelyi csavargó vasárnap délután többet ivott a rendesnél s különös előzeretettel tartzkodott a vasuti töltéseken. Bár a vasuti őr többször eltávolította onnan, újra és újra ott termett s távozásra birni nem lehetett. Ugy 9 óra tájban *Kovács* Alajos állomásfőnök végig ment a pályatesten s *Vargát* a Széchenyi-utcai átjárónál a síneken találta. Rögtön utasította az ottani őröt, hogy távolítsa el a gyanus külsejű idegent, mire ez *Kovács* főnöknek rohant, gyalázó kifejezésekkel illette s talán tetlegességre vetemedik, ha meg nem fékezik az ordító őr csavargót. *Dene* József vasuti szolgálatot teljesítő rendőr néhány munkással a helyszínen termett s igazolásra szólította az idegent, a ki a rendőrtől sem ijedt meg s miután lehorodta a köteleességét teljesítő rendőrt, előkapta bicskáját s arcán megsebesítette. *Dene* nem vette tréfára a dolgot, kardot rántott s fejbe vágta a támadót, majd megkötözte. E közben a mentőkocsis megérkezett s óriási ordítás közepette beszállították a városházára, onnan pedig gyógykezelés végett a Szent György kórházba. Nyolc óltessel várta össze az orvos a kard helyét s a még mindig dühöngő csavargó meg sem sziszszent a műtét alatt. Hatóság elleni erőszak büntette miatt a törvényszék elé kerül a rabiatús idegen.

— **Öngyilkos pincér.** *Ercsiből* írják lapunknak, hogy ott f. hó 26-án a Dunából egy hullát fogtak ki, melynek személyazonosságát a nála talált iratokból sikerült megállapítani. Az iratok szerint az illető *Szabó* Iván 22 éves pincér, a ki valószínűleg öngyilkossági szándékból került a Duna hullámai közé, mert zsebében egy papírszeletet találtak a következő bucsáírással: »Isten veled világ.« Az orvos-rendőri vizsgálat megállapította, hogy a hulla körülbelül 14 napig volt a vízben. Alig hantolták el az öngyilkos pincért, újabb tetem került a Duna színére. Egy asszonyt fogtak ki, kinek derekára egy kis gyermek volt kötve. Az asszony kiltét eddig nem lehetett megállapítani.

— **Névváltoztatás.** *Kiskoru* Singer Nándor helybeli lakos vezetéknévét »Szatmári-«-ra változtatta.

— **Lopások.** *Korniss* Boldizsár Megyetér 17. sz. alatti lakásáról tegnap egy fali órát, továbbá *Molnár* Mari szakácsnő 80 és *Schmied* Eszter cseléd 32 kor. értékű ruháját ismeretlen tettes ellopta. A rendőrség a nyomozást megindította. — *Varga* Mihály budapesti lóhajcsártól f. hó 24-én *Sukorón* két pokrócot elloptak. A csendőrség a tettest *Hart* István *sukorói* lakos személyében kinyomozta.

— **Arató-ünnep** verekedéssel. Nagyon fontos, országra szóló munka az aratás főleg nálunk, földműves államban s így nem csoda, ha már a legrégibb időkől fogva a nagy munka befejeztét ünneppel szokták megülni. Bár vidékenként az ünnepélyek némileg változtak, lényegben mindig megegyeztek. Kisebb gazdáknál egy-egy jó vacsora jelezte a nagy munka végét, a mi után a tánc sem maradt el. A módosabb helyen már a zene sem hiányzott. Így volt ez f. hó 27-én gróf *Karácsonyi* Jenő aratóival is Tárnokon. Az aratás befejeztével buzakalászból font szép koszorúval ajándékozták meg az Elvira pusztai tisztartót, a ki 40 koronával jutalmazta meg derek aratóit. Bor volt, a zene is szólott, mulatott is a napbarnított nép fesztelenül, míg nem a derült jó hangulatot tájékozó düh váltotta fel, villogtak a bicskák s a vér sem hiányzott. A késő esti órákban valósággal alarmirozták a községet s négy helyen is folyt a véres verekedés, míg végre a csendőrség egy csomó arató letartóztatásával véget vetett a szomorú kimenetelű arató ünnepélynek.

— **Fürdés áldozata.** A Duna mint telhetetlen minotaurus szedi nap nap után áldozatait a partján elterülő községekből és mint a regebeli állat, ő is inkább az ifjúságot kívánja meg. *Rác* Almásról írják, hogy *Novák* György 17 éves legényke pajtásával fürdeni ment vasárnap délután a Dunára. Társa könnyedén átszort a szigetre, míg ő nyomtalanul eltűnt a szőke habok közt. Holttestét természetesen mindéddig hiába keresik.

— **Az adóhátralékok sürgős behajtása.** Az ország nagy részén még kicsépeletlenül fekszik a gabonatermés s így tehát szó sem lehet annak értékesítéséről, ha csak nem értékesítette azt már potom ért az aratás előtt a megszorult magyar termelő. Ennek dacára *Lukács* László pénzügyminiszter már elkezdett látni az időt arra, hogy körrendelet intézzen az állami adók behajtására vonatkozólag a pénzügyigazgatóságokhoz, melyben az foglaltatik, hogy az aratásnak vége lévén, a gazdaember nemsokára értékesíti a termését, szintugy a kereskedő és iparos is pénzhez jut, tehát a hátralékos állami adókat és kincstári épületeket a pénzügyigazgatóságok biztosítják és az adóbehajtást kellő szigorral, de egyszerűsággal tapintattal fogantatosítják. Egyben felhívta a törvényhatóságokat, hogy a pénzügyigazgatóságokat a munkájokban lehetőleg támogassák. A pénzügyminiszternek ez a rendelete azt fogja eredményezni, hogy a szomorú anyagi viszonyok közt nyomorgó kisgazda kénytelen lesz bármi áron eladni azt a kis termést, a mit az elemi csapások által annyiszor meglátogatott esztendőben még betakaríthatott. Tehát a pénzügyminiszter — ugy látszik — alapos konkurrenciát csinál a börtének a gabonázarak leverésében, a miért bizonyára hálás is lesz iránta a közvetítő kereskedelem.

— **Az anya gondatlansága.** Részletesen megírtuk, hogy *Kiss* Andrásné 2 és fél éves *Lajos* fia a napokban jégszódát ivott s égési sebekkel a Szent-György kórházba szállítottatott. A kis gyermek tegnap óriási kínok között meghalt.

— **Fenyegető cipészlegény.** Egyed *Imre* Selyem-u. 4. sz. alatti cipész felmondott *Vágó* József nevű segédjének s ebből kifolyólag összeveszték, miközben *Vágó* elővette zsebkését s fenyegetőleg kiabált: Még ma két embernek meg kell hallni! Veszélyes fenyegetés miatt feljelentetett.

— **Testvér testvér ellen.** *Vinczai* Józsefné Sörpincze-u. 64. sz. alatti lakosnő panaszt emelt a saját testvére, *Németh* Erzsébet ismert éjjeli pillangó ellen, mert állítólag f. hó 28-án egy épen nem kedves látogatása alkalmával a székényből 82 korona készpénzt elloptott s azzal meg is ugrott. A tolvaj leány a törvényszék előtt számol be bűnös tettéért.

— **Gyilkos honvéd.** Ma vettük a hirt, hogy egy honvéd megölt egy civil embert. Az eset Veszprémben történt, hol vasárnap este egy honvédtizedes, két közhonvéd és egy tűzér tisztiszolga mulatott a temetőhegyi *Móczner-féle* vendéglőben. A katonáknak már benn a korcsmában szövélyük volt a szintén ott mulató nagyszámú polgársággal s mikor a vendéglős a zárórára való hivatkozással az összes vendégeket távozásra szólította föl, künn az utcán verekedés támadt a polgárság és katonák között. A jobbára iparossegédekből állott tömeg megtámadta a honvédeket, mire a honvédtizedes szíjjánál fogott bajonettjével kettőt levett a támadók közül. A másik közhonvédet — *Simon Istvánt* — közrefogták a támadók: egyik hátulról ragadta meg, a másik pedig szuronyát akarta elvenni. A szorongatott honvéd dulakodás közben kirántotta szuronyát és oly erővel döfte *Klói* János veszprémi szabómester arcába — a ki a szuronyotokot fogta — hogy a boldogtalan ember nyomban meghalt. *Simon István* honvédet a rendőrség bekísérte a kaszárnyába s *Kutrovics* százados állomásparancsnok táviratilag értesítette az esetről a *Székesfejérvári honvédkerületi parancsnokságot*, a honnan az eset megvizsgálására hadbírók küldenek ki. Az agyonszurt szabómester huszonnyolc éves, másfél éve nős és egy gyermek apja.

— **Meincz ur nyilatkozik.** Meincz István nyomdásztanonc, lapunk kéziratának és korrekturáinak fűgelébe szállítója, kiről szombati számunkban azt írtuk, hogy csak meglehetősen kifejlődött füleinek köszönhető, hogy a Gólya-fürdő nem mindig tiszta hullámaiból élve kimenekült, ma dult arccal s vészjósló tekintettel jelent meg szerkesztőségünkben, sejtelmes hangon dörmögve:

— Két hasáb hely! Kéziratot!

Szerkesztőnk, kit a kánikulai hőség ugysz nagyon megviselt s az izzadás bőven omló cseppjeinek tengerébe merülten szenderegni vágyó lélekkel szerkeszti a lapot, ijedten tette le kezéből munkájának harca kész fegyverét, a tollat... azaz az — ollót s hirtelen hátrafordulva atyai szeretettel kérdezte:

— No, mi bánat dulja ifju lelkedet, öcskös?!

— »Haragszom! — felelé a jövendők szorgos betűszedője, miatt maszatos kacsóival haragosan nyomogatta szíjjel mérgesen villámó szeméi körül az odátévedt fölösleges nyomdafestéket. — »Haragszom! — ismétlé — mert kiszerveztettek az újságjában s úgy lepoeszkondiáltak.«

Szerkesztőnk az szokatlan hang megijeszté: — Nono fiam, válogasd meg a szavaidat és vigyázz fogaid szövnyére, mert baj lesz! Mond el higgadtan, mit akarsz?

— Nyilatkozni akarok! Mert nem engedhetem a — böcsületesmet! s idegesen keresgéltem festékben gazdag lábszártakaróinak egyetlen nem lyukas zsebében.

Szerkesztőnknek agyán egy rémes gondolat nyílt ki kereszttül. Revolverre gondolt. Miután azonban meggyőződött, hogy a bösz ifjunak keze csak egy kiérdemült nyeletlen biéskát szorongat, nyugodt lélekkel szólt:

— No hát rajta, nyilatkozzál életem keserítője, miben sértettük meg honfiai becsületedet?

A kefélenyomatok gyorskezü leluogatója remegő hangon kezdé:

— Először is nem áll, hogy én az elemi iskolának csak egy osztályát végeztem ki fényes sikerrel. Én igenis öt osztályt végeztem ki s hogy milyen fényes sikerrel, tanusítják a bizonyítványaim, a melyeket szerensésem — elvesztettem. Itt lélekzetet vett s folytatá:

— Nem áll másodsor az, hogy én csupán meglehetősen kifejlődött füleim evezése mellett akartam volna körülülni a fürdőt. Már azért sem, mivel nem is tudom mozgatni a füleimet. Különbem is eleget mozgatják azokat mások, minek mozgassam még én is. Örülök, ha pihenhetnek! S az utolsó mondatoknál megvetőleg, szemrehányólag tekintett szerkesztőnkre.

»Harmadszor pedig nem áll az, hogy én magamtól is ki nem tudtam volna jönni a hullámok

közül. Előkelő tanum erre »Kálmán mester«, a kitől az uszás némes művészetét szárazon és vizen megtanultam!« Fújt egyet s befejezte.

— »No, és mit akarsz ezzel a nyilatkozással?«

— Kérdé szerkesztőnk részvétel, nagy vágyat érezvén kezében a nyilatkozó »előkelő« füleinek megmozgatására.

— Azt akarom — felelé nekibátorodva a derék ifju — hogy tegyék ki az újságba s reparálják meg a böcsületesmet, mert... és itt fejére csapván lyukas szalmakalapját az ajtóhoz sietett s azt kinyitotta — mert ha meg nem reparálják a böcsületesmet, megyek a kéziratokkal — gombolni a vásártérre. Azért és becspap az ajtót s elintal, a hogy fúrge lábai bírták.

Szerkesztőnk pedig szólanul lerogyott az asztal elé a székre s lelkét mardosván az iszonyu gondolat, hogy nem lesz lapunk, ha a jövendők szorgos betűszedője csakugyan beváltja ádáz fenyegetését s — gombolni megy — kiadá e nyilatkozatot, a melylyel — hite szerint — eléggé megreparálta Meincz »ur« becsületét s az ügyet is a lovagiaság szabályai szerint befejezte.

— **A téglatelepi fürdő halottja.** Városi Sándor 29 éves, tolna-szántói illetőségű bérkocsis, a Szüts és Társa cégnél volt alkalmazva, de úgy látszik kötelességének teljesítése nem volt legerősebb oldala, mert hétfőn éjjel sutba dobta az ostort, reggelig mulatott s aztán reggel újra kezdte délig. Délután 2 óra tájban a Schmidt-féle téglaházi fürdőhöz ment s ott lelte halálát. A városi hullaházba szállították.

— **Tíz.** Tegnap este 7 óra tájban az Antal Antal tulajdonát képező s Pallag András Kertálja-utca 66. sz. alatti szérűjében elhelyezett buza és árpaasztag eddig ismeretlen okból kigyulladt, mire azonban a tüzoltóság kivonult, az ott dolgozó munkások a tüzet elnyomták. A kár 50 60 korona. — Lovasberényben Sternhardt István háza f. hó 28-án lángba borult s mielőtt az oltásra még csak gondolhattak volna is, elégett. A kár 440 kor.

— **Eltűnt szarvasmarhák.** Deli János a Seregélyestől nem messze fekvő 5. számú őrház lakójától ismeretlen tettesek e hó 25-én éjjel két darab szarvasmarhát, ugymint egy hét éves barna szőrű tehenet és egy kilenc hónapos sárga üszőt hajtottak el. A károsult Deli János jelentést tett a csendőrségnél, ki is most keresi a tolvajokat.

— **Lakásváltás.** Nikolsburger Sándor szoba-, cimfestő- és mázoló Lakatos-utca 5. sz. alatti lakását és műhelyét a Fatterre, özv. Császárné házába a (Ponty vendéglővel szemben) tette át.

— **Tanulók felvétetnek Számmer Imre könyvnyomdájában.**

IRODALOM.

— **Nemzeti hűség.** A magyarnak ezt a régi bűnét ostorozza a *Magyar Szemle* legújabb számának vezércikke. »Ez a nyomorult hűség a mi átkunk!« — mondja többek közt Traveller, az érdekes cikk írója. »Aki hűzeleg, az jóbarátunk, aki egyenesen, őszintén diskurál, akiből férfias jóakarát beszél, az goromba, az ellenség! Olyan a fölfogásunk tehát, mint az üresfejű, kivénhedt piperehölgyé, akit ezért senki komolyan nem vesz. Épp, ugy nem vesznek hűségünk miatt bennünket komolyan.« A második közlemény, *Arany János egyénisége*, részlete Hartmann János egy nagyobb tanulmányának. A szépirodalmi rész tartalma Torkos László, Vértesy Gyula, Cyprián, Auer István, G. Büttner Julia, Tarczai György, Bán Aladár, stb. dolgozataiból kerültek ki. A *Magyar Szemle* szerkesztője Kaposi József. Egész évre 12 koronáért rendelhető meg a Budapest, VI., Uj-utca 14. szám alatt levő kiadóhivatalban.

— **Megrendelések gyűjtése.** Tudvalevő, hogy e hó 1-én lépett életbe a megrendelések gyűjtésének korlátozásáról szóló 1900 évi XXV. t.-cz. E fontos törvény ismerete a kereskedőknek, iparosoknak, hatóságoknak, de általán a közö ségnek igen szükséges. Ezt elégti ki az a magyarázatos törvénykiadás, mely tudomásunk szerint első az új törvényről. A füzet tartalmazza a törvény és az életbeletéptési rendelet teljes szövegét, az indoklást, bő magyarázattal, melyet *Sugár Ignác* az ismert közgazdasági író, a miskolczi kereskedelmi és iparkamara h. titkára irt. A betűrendes tárgymutatóval ellátott füzet Löwy József fia miskolczi cég csinos kiállításban adta ki. Ára 60 fillér.

Nikolsburger Sándor
szoba-, cimfestő és mázoló
Fater, özv. Császárné háza
a (Ponty vendéglővel szemben.)

Elfogad:
Czim-, szoba-, templom-, oltár- és képfestést, valamint mindennemű mázoló- és krétarajz-munkát
jutányos áron.

Hirdetések
a »FEJERMEGYEI NAPLO«
részére
jutányos áron vétetnek fel.

McCORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY
(CHICAGOI ARATÓGÉPCYÁR)

GRAND PRIX.

PARIS 1900-ban.

Kéveköltő aratógép, Fűkaszalógép, Közszűrűkésűlök, „Deley” marokrakó aratógép, Szénagyűjtő gereblye és Kéveköltőfonalgégyártmánya.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte!

1242

Ólcsó tartalékreszek állási raktára.

WILLIAM J. STILLMAN igazgató.

Képviselelők: **NEY MÓR, Székesfehérvár. Budapest V., Váci-ut 30.**

Tessék mintakönyvet kérni!

Nyomatott Számmer Imre könyvnyomdai intézetében, Székesfehérvárott.